

**UCHWAŁA NR XII/83/19
RADY GMINY NAREWKA**

z dnia 29 listopada 2019 r.

w sprawie aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Narewka na lata 2016-2022

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.) w związku z art.16 b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, 1693, 2192, 2245, 2354, 2529, z 2019 r. poz. 271) uchwała się, co następuje:

§ 1. W załączniku do uchwały Nr XVIII/126/16 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Narewka na lata 2016-2022 wprowadza się zmiany w postaci załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Narewka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Anatol Romańczuk

**AKTUALIZACJA
STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY NAREWKA NA LATA 2016-2022**

zgodnie z zapisami wdrażania oraz art. 16b ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z zapisami wdrażania i zarządzania, dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Narewka na lata 2016-2022, polega systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian.

Koordinator wdrażania strategii- kierownik/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

- zapewnia, aby każdy posiadał aktualną wersję strategii
- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring realizacji strategii,
- współorganizuje raz w roku spotkania zespołu,
- przedkłada raport podczas sesji Rady Gminy
- opracowuje wraz z zespołem roboczym plan działania – harmonogram.

Część programowa Strategii cele, kierunki działań, harmonogram jest poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na cztery lata. Po wprowadzeniu zmian Koordynator zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Gminy powinien być opublikowany na stronie internetowej gminy, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom i instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

Analizę prognoz, tendencji i wniosków w zakresie problemów społecznych sporządzono, zgodnie z art. 16 b ustawy o pomocy społecznej oraz potrzebami monitoringowymi dla celu opracowania harmonogramu Strategii.

Według stanu na koniec 2018 , liczba ludności gminy Narewka **wyniosła 3 659 osób**, z czego 49,0% stanowiły kobiety, a 51,0% mężczyźni.

W latach 2015-2018 liczba mieszkańców **zmaląła o 144 osoby, czyli o 4%**.

W roku 2015- 3 803 osoby, w 2016- 3 740 osób, w 2017- gminę zamieszkiwały 3 718 osoby.

Struktura ludności gminy w 2018 przedstawiała się następująco:

osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 14 %,

osoby w wieku produkcyjnym 54 %,

a w wieku poprodukcyjnym 32 %.

Dane statystyczne **wskazują też na lepszą sytuację na rynku pracy**. Spada liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Hajnówce, na koniec grudnia 2016 było to 174 osób, zaś w 2018r. tylko 104 osoby bezrobotne zarejestrowane w, z czego ok. połowę stanowią kobiety.

Z prawem do zasiłku zarejestrowanych było tylko 16 osób ogółu zarejestrowanych mieszkańców. Według stanu na koniec 2018 roku, 51% bezrobotnych z gminy – czyli 52 osób to osoby długotrwale bezrobotne, z niskimi kwalifikacjami.

Nie zmieniała się infrastruktura gminna. W zasobach infrastruktury społecznej gminy funkcjonuje Klub Przedszkolaka oraz oddział przedszkolny przy szkole, świetlic dla dzieci i młodzieży jest 5 w tym: 1 przyszkolna i 4 pozaszkolnych.

Na terenie gminy nie ma opiekunów dziennych.

Pomoc i wsparcie w gminie Narewka z **pomocy społecznej w 2018 roku uzyskało 236 osób, co stanowiło 6 % wszystkich mieszkańców gminy**. W roku oceny, w stosunku do 2017 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia **zmniejszyła się o 23 osoby**.

W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 164 osób, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2017 o 10 osób.

W gminie Narewka najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2018 roku było kolejno: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA W 2018 ROKU	LICZBA RODZIN - OGÓŁEM				
UBÓSTWO	96				
BEZROBOCIE	73				
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	68				
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	12				
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	12				
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	3				
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	2				
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	2				
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	1				
ZDARZENIE LOSOWE	1				
Liczba osób					
Rodzaj świadczenia	2014	2015	2016	2017	2018
świadczenia niepieniężne	135	126	100	117	107
świadczenia pieniężne	176	160	148	142	130

Ze świadczeń niepieniężnych korzystało w roku 2014 – 135 osób, a w roku 2018- 107 osób, spada też liczba osób korzystających z finansowych świadczeń. W obu świadczeniach **widać tendencję zniżkową**.

Zatrudniony w GOPS asystent rodziny obejmował w okresie 2014-2018 od 12-8 rodzin, jego wsparcie jest wystarczające.

Dla 15 mieszkańców gminy realizowano w roku 2018 usługi opiekuńcze, a dla 3 opłacano pobyt w domu pomocy społecznej. Mają one charakter wzrostowy, stąd planowane jest już więcej wsparcia od roku 2019.

Analizując ocenę zasobów pomocy społecznej, pod kątem istniejących problemów i potrzeb nasuwają się następujące wnioski dotyczące potrzeb:

- 1. Zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym asystenta rodziny i innych profilaktycznych.**
- 2. Wprowadzenie w gminie działań, projektów, pomocy specjalistycznej na rzecz osób ubogich, niepełnosprawnych oraz innych usług niefinansowych .**
- 3. Wzrost nakładów na rzecz osób niepełnosprawnych, usługi opiekuńcze.**

Proces starzenia się społeczeństwa w gminie powoduje konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, które są jej pozbawione ze strony rodziny lub gdy rodzina sama nie jest w stanie zapewnić jej w wymaganym zakresie lub formie. Badając obszar potrzeb w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, zauważa się w przyszłości wzrost liczby osób, które wymagają usług opiekuńczych, umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Do 2020 roku planowane jest utworzenie Dziennego Domu Pomocy w Lewkowie Starym. W ramach przedsięwzięcia zaplanowano zakup wyposażenia niezbędnego do pobytu osób starszych. Placówka obejmie opieką max. 25 osób. Działalność Dziennego Domu Pomocy polegać będzie na społecznej aktywizacji: poprzez przeprowadzenie prozdrowotnych programów (zajęcia w zakresie aktywności fizycznej, etc.), warsztatów, terapii zajęciowych grupowych i indywidualnych; kulturalnej i edukacyjnej: zajęcia plastyczne, artystyczne, spotkania integracyjne i międzypokoleniowe, itp.; rekreacyjnej i opiekuńczej; oraz związanej z włączeniem cyfrowym osób starszych, niesamodzielnych.

W zakresie pomocy osobom starszym planuje się kontynuację działalności Klubu Senior + w Lewkowie Starym. Z oferty klubu korzystają osoby powyżej 60 r.ż., którzy są mieszkańcami Gminy Narewka. W ramach działalności Klubu Senior +, realizuje się: warsztaty kulinarne, rękodzieła, lepienia w glinie, zajęcia rekreacyjno-ruchowe w sali i na powietrzu, klub dyskusyjny, wymiana doświadczeń senior-młodzież, wyjazdy do teatru, opery, wycieczki, spotkania ze specjalistami m.in.: diabetolog, onkolog, kardiolog, doradca zawodowy. Klub „Senior+” otwarty jest przez 5 dni w tygodniu – 5 godzin dziennie.

4. Realizacja działań celowych skierowanych na osoby pozostające bez pracy, w tym projektów aktywnej integracji oraz działań ekonomii społecznej. Bezrobocie jest pierwszoplanowym elementem korzystania z pomocy, to poprawa sytuacji na rynku pracy znacznie zmniejszyła i zmniejsza jego skalę i deficyty w rodzinach. **Działania na rzecz osób długotrwale bezrobotnych zapisane zostały również w LGD Puszcza Białowieska i są systematycznie realizowane.** **Do 2020 roku planowany jest** wzrost aktywności społecznej i zawodowej wśród 30 osób (18K/12M) bezrobotnych, powyżej 25 roku życia, biernych zawodowo zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z **gminy miejskiej Hajnówka oraz gmin wiejskich: Narew, Narewka, Czyże** poprzez zastosowanie instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym i zawodowym (zatrudnieniowym).

Natomiast grupami do **objęcia pilnym wsparciem są osoby przewlekle chore, z osobą niepełnosprawną w rodzinie oraz osoby starsze**- szczególnie zależne i samotne, więc planować instytucje powiatowo-gminne powinny planować oddziaływania priorytetowe kierowane do tych grup.

GOPS w Narewce zaplanował zwiększone środki na działania w zakresie usług opiekuńczych, w tym z programów krajowych oraz we współpracy z Hospicjum Proroka Eliasza.

Do grupy rodziców z dziećmi Urząd Gminy, GOPS wraz ze Starostwem Powiatowym w Hajnówce, PCPR oraz instytucjami społecznymi z terenu gminy i powiatu zawarł Porozumienie **o wdrożeniu MODELU KOOPERACJI**. Będzie ono realizowane na potrzeby rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi poprzez rozszerzenie oferty usług i aktywności w gminie, skierowanych do tej grupy.

Przygotowane wnioski, prognozy i tendencje z terenu gminy poddano wnikliwej analizie. W ten sposób wyłoniono zadania, które powinny stać się najważniejsze do realizacji w harmonogramie na lata 2019-2022 dla samorządu oraz całej społeczności lokalnej gminy Narewka.

HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2019-2022

CEL STRATEGICZNY I : WSPIERANIE RODZINY, SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM, OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kierunki niezbędnych działań	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Ramy finansowe
<p>Wspieranie i organizowanie edukacji i poradnictwa małżeńskiego, specjalistycznego i rodzinnego. Kontynuacja prowadzenia punktu konsultacyjnego dla mieszkańców gminy. Edukacja rodziców poprzez pracę socjalną, asystenturę rodziny.</p> <p>Kontynuacja prowadzenia usług dla dzieci.</p>	<p>Liczba osób/ rodziny korzystających z usług psychologa.</p> <p>Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.</p> <p>Ilość: a)stypendiów socjalnych dla dzieci b)zajęć pozalekcyjnych, rozwijających, umiejętności i zdolności w szkołach i placówkach c) partnerstw z organizacjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci w gminie.</p>	<p>Samorząd gminy, instytucje pomocowe, GOPS, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne Policja, Sąd, poradnie, lokalny zespół interdyscyplinarny, PCPR</p>	<p>Budżet samorządu gminy, GOPS, MPiPS - zadania zlecone, środki</p>

<p>Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Programu Wspierania Rodziny.</p> <p>Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.</p> <p>Kontynuacji usług opiekuńczych dla osób zależnych.</p> <p>Utworzenie Dziennego Domu Pomocy dla osób starszych.</p> <p>Działalność Klubu Senior + na terenie gminy .</p> <p>Realizacja projektu Model Kooperacji skierowanego do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.</p>	<p>Koordinowanie prac LZI oraz grup roboczych dotyczących przemocy.</p> <p>Cykliczne, minimum raz w kwartale spotkania LZI.</p> <p>Inne wskaźniki zgodnie z opisem w programach .</p> <p>Realizacja usług dla min 15 osób.</p> <p>Realizacja usług dla max. 25 osób.</p> <p>Realizacja usług dla min. 15 osób.</p> <p>Uruchomienie w gminie grupy wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, objęcie wsparciem ok 8 rodzin.</p>		<p>pomocowe, w tym EFS, środki ngo, GKRPA, środki zewnętrzne</p>
--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY II : ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM

Kierunki niezbędnych działań	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Ramy finansowe
-------------------------------------	-----------------------------	---------------------	-----------------------

<p>Umożliwienie odbywania staży na terenie gminy osobom młodym. Wsparcie osób bez pracy poprzez aktywną integrację. Prowadzenie prac społecznie użytecznych, robót interwencyjnych, staży i kontraktów socjalnych dla osób nieaktywnych. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.</p> <p>Realizacja projektu Aktywni na rynku pracy we współpracy z LGD. Udział w działaniach ekonomii społecznej w powiecie – CIS I spółdzielniach socjalnych.</p>	<p>Prowadzenie: a)prac społecznie użytecznych, b)robót interwencyjnych, c)staży Realizacja pomocy aktywnej integracji . Stale spotkania i przekazywanie pisemnie i ustnie informacji o miejscach pracy, programach i projektach na rzecz różnorodnych grup w sytuacji szczególnej na rynku pracy.</p> <p>Wzrost aktywności zawodowej dla min 15 osób.</p>	<p>samorząd gminy, instytucje pomocowe, GOPS, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne, LGD</p>	<p>Budżet samorządu gminy, GOPS, MPiPS - zadania zlecone, środki pomocowe EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne</p>
--	---	--	--

CEL STRATEGICZNY III: ROZWÓJ KULTURY, EDUKACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Kierunki niezbędnych działań	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Plany finansowe
<p>Rozwój obiektów sportowych. Inicjowanie i rozwój form integracji rodzin ze społecznością lokalną, w tym rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz osób starszych, chorych i niesamodzielnymi.</p>	<p>Liczba wydarzeń, w tym dla seniorów i rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi</p>	<p>Urząd Gminy, ośrodki sportu i kultury, ngo, grupy nieformalne, hospicjum</p>	<p>Budżet samorządu gminy, MkiDZN zadanie dotacyjne, środki zewnętrzne, w tym EFS</p>

Realizacja strategii może odbywać się równocześnie przy wykorzystywaniu i budowaniu nowych programów celowych, projektów lokalnych w obszarach zdefiniowanych w dokumencie.

WDRAŻANIE I ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

System zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych tworzą powiązane ze sobą podmioty zarządzające realizacją strategii:

Wójt Gminy Narewka – odpowiedzialny za wdrażanie strategii .

Rada Gminy - pełni bieżący nadzór nad realizacją strategii czuwa, uchwała zmiany w strategii.

Koordinator wdrażania strategii- kierownik/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:

- zapewnia, aby każdy z podmiotów realizujących harmonogram posiadał aktualną wersję strategii,
- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring realizacji strategii,
- współorganizuje spotkania zespołu roboczego,
- przedkłada raport ze Strategii podczas sesji Rady Gminy.

Zapewnienie spójności strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Podmioty zarządzające i realizujące zadania strategiczne powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy Strategii były uwzględniane w innych dokumentach strategicznych gminy. W przypadku aktualizacji pozostałych dokumentów strategicznych stosowne zmiany winny być uwzględniane również w niniejszej strategii.

System aktualizacji strategii zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Zmiany będą proponowane przez Koordynatora, opiniowane i zatwierdzane przez Radę Gminy.

System aktualizacji strategii

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie poddawana przeglądowi oraz aktualizacji raz na 4 lata,
- po wprowadzeniu zmian w strategii Koordynator wdrażania strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informacje o dokonanej aktualizacji strategii.

Odpowiedzialny za wdrażanie strategii jest Wójt Gminy.

Monitoring

Najlepszym kryterium monitoringu i ewaluacji strategii będą zmiany w zmniejszeniu eskalacji problemu lub całkowitym jego wyeliminowaniu oraz w zachowaniu beneficjenta.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie Gminy. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Narewka.

Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalane będą w zależności od ich kategorii i czasowej możliwości realizacji.